

На основу одредбе члана 21. став 1. тачка 5) Закона о заштити конкуренције („Службени гласник Републике Србије“ бр. 51/2009) Савет Комисије за заштиту конкуренције на својој 30. седници одржаној 19.05.2011. године доноси

СМЕРНИЦЕ

за примену Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера

Уводни део

Овим смерницама се ближе уређују критеријуми и начин одређивања висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начин и рокови њиховог плаћања, прописани Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 51/2009, у даљем тексту: Закон) и Уредбом о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“ бр. 50/2010, у даљем тексту: Уредба).

Савет Комисије доноси ове смернице ради усклађивања са Законом и Уредбом, а у циљу уједначавања своје праксе, чиме се остварује једнако поступање у истим или сличним ситуацијама према свим учесницима на тржишту – странкама у поступку пред Комисијом, као и у циљу транспарентности у поступању Комисије. Иако немају снагу подзаконског акта, овим смерницама се учесници на тржишту у напред могу упознати са ставом Комисије о примени предметних одредби Закона и Уредбе, те се у том смислу смерницама остварује и општа превенција повреде конкуренције.

Мера заштите конкуренције

Одређивање висине износа

1. Висина износа одређује се тако што се основни износ коригује применом осталих критеријума, као и применом олакшавајућих околности утврђених Уредбом и прецизираних овим смерницама, при чему укупан износ мере заштите конкуренције не може прећи максимални износ који се плаћа на основу мере заштите конкуренције прописан чланом 68. став 1. Закона, односно 10% од укупног годишњег прихода.

Основни износ одређује се множењем полазне основе са фактором тежине повреде, а након тога фактором трајања повреде.

- Полазна основа – фактор 1
- Тежина повреде - утицај повреде на конкуренцију на релевантном тржишту

Према тежини повреде конкуренције се разврставају на:

- веома тешке повреде конкуренције у које се убрајају: рестриктивни споразуми којима се непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине; рестриктивни споразуми о колективном бојкоту конкурената; рестриктивни споразуми о подели тржишта или извора набавки, укључујући рестриктивне споразуме понуђача - конкурената у поступку јавних набавки; облици злоупотребе доминантног положаја које имају за циљ или последицу непосредно или посредно наметање неправичне куповне или продајне цене или других неправичних услова пословања и/или искључење конкурената са тржишта; облици злоупотребе доминантног положаја којима се ограничава производња, тржиште или технички развој;
- теже повреде конкуренције у које се убрајају хоризонтални рестриктивни споразуми који се не квалификују као веома тешке повреде конкуренције и облици злоупотребе доминантног положаја, попут примене неједнаких услова пословања или везане трговине, који се не квалификују као веома тешке повреде конкуренције;
- лакше повреде конкуренције у које се убрајају вертикални рестриктивни споразуми који нису директно усмерени на цене или услове продаје, спроведена концентрација за коју није издато одобрење за спровођење у смислу члана 65. Закона, као и концентрација која је спроведена супротно обавези прекида у смислу члана 64. Закона.

Фактор тежине повреде:

- веома тешке повреде конкуренције - од 2 до 3,
- теже повреде конкуренције - од 1 до 2,
- лакше повреде конкуренције - 1.

- Трајање повреде

У погледу трајања повреде, Комисија узима у обзир период за који се решењем утврђује повреда конкуренције.

Фактор трајања повреде:

- повреде кратког трајања (до једне године) – 1
- повреде средњег трајања (од једне до три година) – од 1 до 2,
- повреде дугог трајања (више од три година) – од 2 до 3,33.

2. Основни износ се може кориговати применом осталих критеријума за одређивање висине износа мере заштите конкуренције, чије постојање је утврђено у поступку. Ово при том не значи да ће Комисија у сваком поступку утврђивати постојање свих ових критеријума, већ значи да ће Комисија вредновати критеријуме које утврди у поступку, на начин који се даље образлаже.

Основни износ може се увећати вредношћу фактора од 1,1 до 1,9, нарочито за следеће критеријуме, и то појединачно за сваки утврђени критеријум:

- намера учесника на тржишту да изврши повреду конкуренције, посебно код рестриктивних споразума из чл. 14. ст. 2. Закона, који су изузети од de minimis правила;
- поврат учесника на тржишту;
- подстрекавање других учесника на тржишту на вршење радњи које за циљ или последицу имају или могу да имају значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције;
- одбијање сарадње у поступку утврђивања повреде конкуренције;
- спречавање и/или ометање спровођења радњи Комисије у поступку утврђивања повреде конкуренције.

Изузетно, основни износ увећава се фактором 2, у случају када је учесник на тржишту поновио радњу повреде конкуренције која је истоврсна са радњом због које је већ изречена мера заштите конкуренције (истоврсни поврат). Под истоврсним повратом подразумева се понављање радње повреде, како су дефинисане тачкама од 1-5 другог става чл. 10. Закона, као и дефинисане тачкама од 1-4 другог става чл. 16. Закона.

Основни износ се може умањити вредношћу фактора од 1,1 до 1,9 нарочито за следеће критеријуме који имају карактер олакшавајућих околности и то појединачно за сваки утврђени критеријум:

- нехатна повреда конкуренције, када је учесник на тржишту извршио радњу повреде конкуренције, свестан да том радњом може повредити конкуренцију, али је олако држао да до тога неће доћи, или када није био свестан да својом радњом може повредити конкуренцију, али је према околностима по којима је радњу предузео и с обзиром на своја својства, био дужан и могао бити свестан те могућности;
- изразито краткотрајна повреда конкуренције (мање од 6 месеци) или сасвим незнатна повреда конкуренције, или су изостале штетне последице повреде конкуренције или да повреда није већег обима;
- обустављање радњи, свих или појединих, које представљају повреду конкуренције, пре сазнања учесника да је повреда откривена или одмах након прве процесне радње коју је предузела Комисија у складу са Законом;
- предузимање мера за отклањање последица учињене повреде којима су у битној мери отклоњене настале последице, при чему ће Комисија посебно имати у виду изјашњење других учесника на тржишта, као и других регулаторних тела односно државних органа и организација.
- добровољна сарадња учесника са Комисијом у циљу бржег, ефикаснијег и економичнијег окончања поступка, отклањања последица повреде или откривања или доказивања повреда других учесника.

Износи увећања основног износа по основу других критеријума као и износи смањења по основу критеријума који имају карактер олакшавајућих околности (олакшавајућих критеријума), одређује се према формули која гласи:

износ увећања/смањења за критеријум = (основни износ X фактор за критеријум) – основни износ

Формула за израчунавање висине коначног износа гласи:

$MЗК = (\text{основни износ} + \text{укупан износ за остале критеријуме}) - \text{укупан износ за олакшавајуће критеријуме}$

односно

$MЗК = (\text{полазна основа} \times \text{фактор тежине повреде} \times \text{фактор трајања повреде} + \text{укупан износ за остале критеријуме}) - \text{укупан износ за олакшавајуће критеријуме}$

Ако у поступку нису утврђени остали критеријуми, као ни олакшавајуће околности, висина коначног износа је једнака висини основног износа.

Израчуната висина коначног износа представља проценат од укупног годишњег прихода учесника на тржишту или облика удруживања учесника на тржишту утврђеног у складу са чл. 7. Закона.

Мера процесног пенала

Приликом одређивања висине износа мере процесног пенала, Комисија примењује критеријуме прописане чланом 57. став 2. Закона, друге критеријуме прописане Уредбом, као и следеће критеријуме:

- значај наложеног поступања за исход поступка,
- понављање истог или сличног понашања у истом или неком другом поступку пред Комисијом,
- тежина и значај повреде конкуренције која се утврђује у поступку.

Одређивање висине износа мере процесног пенала

Приликом одређивања висине износа мере процесног пенала, полазна основа је 500 ЕУР, као минимални износ прописан чл. 70. Закона.

Износ полазне основе може се увећати на следећи начин и под следећим условима:

- множењем са фактором одређеним по основу значаја наложеног поступања за исход поступка, и то ако наложено поступање има већи значај за исход поступка – највише до 2, и ако наложено поступање има пресудан утицај на вођење и окончање поступка (тако да одлука не би била иста) – од 2 до 3;
- множењем са фактором одређеним по основу понављања истог или сличног понашања у том поступку пред Комисијом, односно у другом поступку пред Комисијом које је санкционисано мером процесног пенала, који има вредност од 2 до 3;
- множењем са фактором одређеним по основу намере ометања или спречавања вођења поступка, који има вредност од 2 до 3, ако Комисија процени да таква намера постоји, према околностима конкретног случаја и ранијег истог или сличног поступања.

Коначна висина износа мере процесног пенала за сваки дан понашања супротно налогу Комисије односно непоступање по налогу, одређује се збрајањем основног износа и износа одређених применом осталих фактора, при чему овај износ не може бити већи од 5.000 ЕУР по дану.

Укупан новчани износ који је учесник на тржишту у обавези да плати по основу мере процесног пенала (УМПП) одређује се тако што се коначна висина износа мере процесног пенала, множи са бројем дана понашања супротно налогу Комисије односно непоступање.

Формула за израчунавање укупног новчаног износа по основу мере процесног пенала гласи:

УМПП = коначна висина износа мере процесног пенала по дану x број дана понашања супротно налогу Комисије односно непоступање по налогу Комисије

односно

УМПП = [основни износ + (основни износ x фактор значаја наложеног поступања) + (основни износ x фактор понављања повреде) + (основни износ x фактор намере ометања или спречавања вођења поступка)] x број дана понашања супротно налогу Комисије односно непоступање по налогу Комисије

Рокови и начин плаћања износа мере заштите конкуренције и процесног пенала

Приликом одређивања рока за плаћање износа мере заштите конкуренције и процесног пенала Комисија узима у обзир финансијску снагу учесника на тржишту коме је одређена конкретна мера.

Мере заштите конкуренције и процесног пенала плаћају се у целости. У случајевима и под условима прописаним Законом и Уредбом, по предлогу странке, Комисија изузетно може одобрити плаћање износа мере заштите конкуренције у ратама.

Учесници на тржишту су дужни да Комисији доставе доказе о извршеној обавези уплате износа мере заштите конкуренције, односно процесног пенала, одмах по извршеној уплати, а најкасније у року од пет радних дана од дана извршене уплате. Ако је Комисија одобрила плаћање износа мере заштите конкуренције у ратама, учесници су у обавези да у истом року доставе доказе о уплати сваке поједине рате.

Уколико учесник на тржишту не испуни у остављеном року обавезу по основу мере заштите конкуренције или процесног пенала, или не достави доказ о томе, Комисија иницира поступак принудне наплате у складу са правилима о принудној наплати пореза.

Завршне одредбе

Ове смернице ступају на снагу даном доношења.

Ступањем на снагу ових смерница, престају да важе претходне.